

ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ ЄС

С.О. Хвалінський, к.е.н.

Науково-дослідний фінансовий інститут, Київ

Забезпечення стабільності банківської системи є одним з провідних пріоритетів фінансової політики України. Вирішення цього завдання передбачає вдосконалення стандартів банківської діяльності та норм банківського регулювання на основі впровадження європейських норм і стандартів. Проте, враховуючи проблеми, що нині існують в банківській системі ЄС, значні недоліки системи банківського регулювання, які виявила валютно-фінансова криза, постійні зміни регуляторного поля в ЄС, до процесу євроінтеграції у банківському секторі слід підходити вкрай виважено.

Об'єктивності оцінці перспектив інтеграції банківської системи України в банківську систему ЄС сприятиме проведення SWOT аналізу.

Сильні сторони банківської системи України:

висока швидкість розрахунків (40 хвилин порівняно з 2-3 дні в країнах ЄС);

деякі українські банки вже застосовують на практиці регуляторні рекомендації ЄС, зокрема, стандарти Базель, а тому є підготовленими до реалій ЄС, крім того, українське законодавство загалом має високу адаптивну якість стосовно європейського фінансового законодавства;

рівень вартості фінансових ресурсів в Україні вище, що може стимулювати фінансовий туризм. За рахунок значно вищих відсоткових ставок реальним є залучення додаткових коштів. Так, ставки депозитів в євро в Україні 6%, а в ЄС від 0,3% до 2,9% (залежно від країни);

оскільки деяким європейським банкам вдалося успішно інтегруватися в банківську систему України, в українських банків є певний досвід роботи з такими банками і вони розуміють специфіку їх роботи;

банківський сектор України має високий ступінь проникнення;

рівень обслуговування українських банків вищий ніж в банках деяких країн ЄС, зокрема в Італії та Іспанії.

Слабкі сторони банківської системи України:

населення віддає перевагу готівці у розрахунках. За оцінками експертів на руках у населення перебуває приблизно 300 млрд. готівкової гривні і 20-50 млрд. валюти в доларовому еквіваленті. Це збільшує витрати на операційну діяльність вітчизняних банків, що позначиться на їх конкурентоспроможності;

за рахунок недорозвиненого інтернет-еквайрінгу та торговельного еквайрінгу банки недоотримують операційні доходи. Карткові розрахунки в Україні складають приблизно 60% від європейської норми;

велика кількість дефолтів по євробондам, корпоративні дефолти по зовнішнім зобов'язанням, тенденція ухилятися від оплати кредитів на українському ринку, корупція, непрозоре судочинство, недосконале законодавство стосовно захисту прав кредиторів, довгі офіційні процедури відчуження заставленого майна викликають недовіру європейських банкірів до української банківської системи;

проблеми з реалізацією заставленого майна, що є неробочим активом, потребує витрат на утримання і знецінюється з часом, що додає проблем з прибутковістю вітчизняним банкам.

Можливості банківської системи України:

підвищення суверенного рейтингу дозволить підвищити доступність ресурсів, ринок капіталів стане більш доступним для європейського вкладника, що забезпечить приток валюти і позитивно вплине на платіжний баланс;

пожвавлення зовнішньої торгівлі підвищить платоспроможність клієнтів, що зменшить неплатежі і підвищить прибутковість банків;

в результаті уніфікації звітності підприємств банкам, у тому числі й європейським, буде легше оцінити стан позичальника, вірно розрахувати ризики, що зменшить кількість неплатежів;

підвищення інвестиційної привабливості держави дозволить активніше залучати інвестиції в реальний сектор;

банкрутство слабких та так званих “кишенькових” банків справить санаційний вплив на банківський сектор.

Загрози банківській системі України:

небезпека поглинання банківської системи України іноземними банками;

оскільки курс євро/гривня найменш передбачуваний і коливання протягом року сягають 10%-15%, то кредитування в євро ускладнить обслуговування боргу українськими позичальниками;

низькі макроекономічні показники України стримують розвиток банківського сектору і понижують його конкурентоздатність;

банкрутства вітчизняних компаній дошкулюно відібуються на дохідності національних банків, оскільки на них припадає 61,42% усіх відсоткових доходів станом на початок 2014 р.

В результаті можна зробити наступні рекомендації:

вжиття заходів щодо підвищення безготівкових розрахунків в Україні шляхом впровадження еквайрингів в невеликих роздрібних торгових мережах;

удосконалення законодавства в напрямку підвищення захищеності кредиторів, полегшення процедури стягнення боргів та закладеного майна, розроблення дієвого механізму переуступки кредитором боргів факторинговим компаніям, що дозволить підняти ліквідність банків і стимулювати кредитування;

поступове скасування заборони на кредитування в іноземній валюті;

підвищити конкурентоспроможність українських банків, зокрема зменшити обсяги проблемної заборгованості в банківській системі та підтримати банків в процесі погашення їх зовнішніх боргів;

розробка інструментів непрямого обмеження припливу іноземних капіталів в банківський сектор і синхронізація їх дії із фазами кредитного циклу;

розробка диференційованого підходу до формування власного капіталу банків і обмеження афілійованих угод для різних груп банків, а саме: для системо утворюючих банків - жорстке обмеження афілійованих угод; для малих і середніх банків - м'які обмеження на афілійовані угоди за дотримання прозорості складу контролюючих і афілійованих осіб.